

**ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҚАЗАҚ-ТҮРІК УНИВЕРСИТЕТИ
НОСА АНМЕТ YESEVİ ULUSLARARASI
TÜRK-KAZAK ÜNİVERSİTESİ**

**ТҮРКОЛОГИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ
TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ**

**ЖАЗ /YAZ - МАУСЫМ/HAZİRAN 2026 САН/SAYI: 126
SUMMER / ЛЕТО – JUNE / ИЮНЬ 2026 ISSUE/ЧИСЛО: 126**

ТҮРКОЛОГИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ
ИНСТИТУТЫ
TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Үіл: 2026

Үайын Түрү: 3 Айлық, Ачық Еришimli,
Улусларарасы

Үайын Дили: Түркче, Казакча, Русча,
Їнгilizce

ISSN: 1727-060X

e-ISSN: 2664-3162

Баш Editör

Доç. Dr. Halil ÇETİN

Editör Yardımcısı

Bağdat YERTAYEVA

Dil Editörleri

Казакча: Karlygash KHAVAY

Түркче: Alpaslan KARABAĞ

Русча: Dr. Madina MOLDASHEVA

Їнгilizce: Prof. Dr. Servet ÇELİK

Sekreteryа

Gülнага Rahmatullayeva

Телефон: 8 (72533) 3-16-78; 6-36-
36/1245

Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayt>

E-mail: turkology.institute@ayu.edu.kz

Baskı: Ahmet Yesevi Üniversitesi

«Turan» Matbaası

ТҮРКОЛОГИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ
ИНСТИТУТЫ
TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Жылы: 2026

Басылым түрі: 3 айлық, Ашық
Қолжетімділік, Халықаралық

Басылым тілі: Түрік, Қазак, Орыс,
Ағылшын

ISSN: 1727-060X

e-ISSN: 2664-3162

Бас редактор

Док. доц. Халил ЧЕТИН

Редактордың Орынбасары

Бағдат ЕРТАЕВА

Тілдік редакторлар

Қазакша: Қарлығаш ХАВАЙ

Түрік тілі: Алпаслан ҚАРАБАҒ

Орыс тілі: Dr. Мадина МОЛДАШЕВА

Ағылшын тілі: Ф.ғ.д., проф. Сервет
ЧЕЛИК

Хатшылық

Гульнага Рахматуллаева

Телефон: 8 (72533) 3-16-78; 6-36-
36/1245

Веб-сайт:

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayt>

E-mail: turkology.institute@ayu.edu.kz

Басылым: Ахмет Ясауи университеті
«Тұран» баспаханасы

Year: 2026
Publication Type: 3 Months, Open Access, International

Publication Language: Turkish, Kazakh, Russian, English

ISSN: 1727-060X

e-ISSN: 2664-3162

Editor-in-Chief

Doç. Dr. Halil ÇETİN

Assistant Editor

Bagdat YERTAYEVA

Language Editors

Kazakh: Karlygash KHAVAY

Turkish: Alpaslan KARABAĞ

Russian: Dr. Madina MOLDASHEVA

English: Prof. Dr. Servet ÇELİK

Secretariat

Gülnara RAHMATULLAYEVA

Phone: 8 (72533) 3-16-78; 6-36-36/1245

Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayt>

E-mail: turkology.institute@ayu.edu.kz

Print: Ahmet Yesevi University
«Turan» Press

Год: 2026

Тип издания: 3 месяца, открытый доступ, международный

Язык публикации: Турецкий, Казахский, Русский, Английский

ISSN: 1727-060X

e-ISSN: 2664-3162

Главный редактор

Док. доц. Халил ЧЕТИН

Заместитель редактора

Багдат ЕРТАЕВА

Языковые редакторы

Казахский: Карлыгаш ХАВАЙ

Турецкий: Алпаслан КАРАБАГ

Русский: Док. Мадина МОЛДАШЕВА

Английский: Ф.ғ.д., проф. Сервет ЧЕЛИК

Секретариат

Гульнара РАХМАТУЛЛАЕВА

Телефон: 8 (72533) 3-16-78; 6-36-36/1245

Веб-сайт:

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayt>

E-mail: turkology.institute@ayu.edu.kz

Издание: Университет Ахмета Есеви
Типография «Туран»

YAYIN KURULU

Док., проф. Метин Экижи

Эге университети, Туркия
metin.ekici@ege.edu.tr

Док., проф. Юнус Коç

Хаджеттепе университети, Туркия
yunusk@hacettepe.edu.tr

Док., проф. Ахмет Канлидере

Мармара университети, Туркия
ahkanlidere@hotmail.com

Док., проф. Шерубай Курманбайұлы

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университети, Қазақстан
sherubaykurmanbaiuly@gmail.com

Док., проф. Нуреттин Демир

Хаджеттепе университети, Туркия
demirn@hacettepe.edu.tr

Док., доц. Ильхаме Гесебова

Әзәрбайжан ғылым академиясы, Әзәрбайжан
ilhame92@mail.ru

Док., доц. Феруза Джуманиязова

Өзбекстан ғылым академиясы, Өзбекстан
jumaniyazov84@gmail.com

Док. Зухра Алтмышова

Қырғыз-түрік Манас университети,
Қырғызстан

Док. Мұстафа Неркиз

Ахмет Ясауи университети, Қазақстан
mustafa.nerkiz@ayu.edu.kz

Док., проф. Метин Экижи

Эгейский университет, Турция
metin.ekici@ege.edu.tr

Док., проф. Юнус Коç

Университет Хаджеттепе, Турция
yunusk@hacettepe.edu.tr

Док., проф. Ахмет Канлидере

Университет Мармара, Турция
ahkanlidere@hotmail.com

Док., проф. Шерубай Курманбаюлы

Евразийский национальный университет
имени Л. Н. Гумилева, Казахстан
sherubaykurmanbaiuly@gmail.com

Док., проф. Нуреттин Демир

Университет Хаджеттепе, Турция
demirn@hacettepe.edu.tr

Док., доц. Ильхаме Гесебова

Азербайджанская Академия
Наук, Азербайджан
ilhame92@mail.ru

Prof. Dr. Metin Ekici

Ege Üniversitesi, Türkiye
metin.ekici@ege.edu.tr

Prof. Dr. Yunus Koç

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
yunusk@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Ahmet Kanlıdere

Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan
ahkanlidere@hotmail.com

Prof. Dr. Şerubay Kurmanbayulu

L. N. Gumilev Avrasya Devlet Üniversitesi,
Kazakistan
sherubaykurmanbaiuly@gmail.com

Prof. Dr. Nurettin Demir

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
demirn@hacettepe.edu.tr

Doç. Dr. İlhamе Gesebova

Azərbaycan Bilimler Akademisi, Azərbaycan
ilhame92@mail.ru

Doç. Dr. Feruza Djumaniyazova

Özbekistan Bilimler Akademisi, Özbekistan
Jumaniyazov84@gmail.com

Dr. Zukhra Altmyshova

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi,
Kırgızistan

Dr. Mustafa Nerkiz

Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan
mustafa.nerkiz@ayu.edu.kz

Prof. Dr. Metin Ekici

Ege University, Turkey
metin.ekici@ege.edu.tr

Prof. Dr. Yunus Koç

Hacettepe University, Turkey
yunusk@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Ahmet Kanlıdere

Marmara University, Turkey
ahkanlidere@hotmail.com

Prof. Dr. Şerubay Kurmanbayulu

L. N. Gumilev Eurasian State University,
Kazakhstan
sherubaykurmanbaiuly@gmail.com

Prof. Dr. Nurettin Demir

Hacettepe University, Turkey
demirn@hacettepe.edu.tr

Assoc. Prof. Dr. İlhamе Gesebova

Azerbaijan Academy of Sciences, Azerbaijan
ilhame92@mail.ru

YAYIN KURULU

Док., доц. Феруза Джуманиязова
Академия наук Узбекистана, Узбекистан
jumaniyazov84@gmail.com
Док. Зухра Альтмышова
Кыргызско-Тюркский университет
«Манас», Кыргызстан
Док. Мустафа Неркиз
Университет Ахмета Есеви, Казахстан
mustafa.nerkiz@ayu.edu.kz

Assoc. Prof. Dr. Feruza Djumaniyazova
Uzbekistan Academy of Sciences, Uzbekistan
jumaniyazov84@gmail.com
Dr. Zukhra Altmyshova
Kyrgyzstan-Türkiye Manas University,
Kyrgyzstan
Dr. Mustafa Nerkiz
Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
mustafa.nerkiz@ayu.edu.kz

BİLİM KURULU

Док., проф. Юксел Челик
Мармара университети, Түркия
yuksel.celik@marmara.edu.tr

Док., проф. Өзкул Чобаноғлу
Хаджеттепе университети, Түркия
ozkul@hacettepe.edu.tr

Док., проф. Нергиз Бирай
Памуккале университети, Түркия
nergisb@gmail.com

Док., проф. Тэттигүл Қартаева,
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық
университеті, Қазақстан
kartaeva@mail.ru

Док., проф. Дария Жигулская,
Ресей мемлекеттік гуманитарлық
университеті, Ресей
dvzhigulskaya@gmail.com

Док., проф. Г.Гонжа Гөкалп Алпаслан
Хаджеттепе университети, Түркия
ggonca@hacettepe.edu.tr

Док., проф. Гүлден Сағол Йүксеккая
Мармара университети, Түркия
guldensagol@marmara.edu.tr

Док., проф. Ибрахим Теллиоглу
Ондокуз Майыс университети, Түркия
telliogluibrahim@gmail.com

Док., проф. Илияс Кемалоглу
Мармара университети, Түркия
ilyaskamal78@mail.ru

Док., проф. Гузелие Гилазова
Казан мемлекеттік өнер институты, Ресей
guzhaz@mail.ru

Док., проф. Джулибой Елтазаров
Халықаралық «Жібек жолы» туризм және
мәдени мұра университети, Өзбекстан
juliboy2@gmail.com

Док., проф. Орзигүл Хамроева
Ташкент мемлекеттік өзбек тілі мен
әдебиеті университети, Өзбекстан
hamroyeva@navoiy-uni.uz

Док., проф. Гүлжанат Құрманғалиева
Ержиласун
Анкара Хажы Байрам Вели университети,
Түркия
guljanatke@gmail.com

Док., проф. Елчин Ибрахимов
Қарабақ университети, Әзірбайжан
elchin.ibrahimov@karabakh.edu.az

Док., доц. Тахир Аширов
Түркменстан ғылым академиясы,
Түркменстан
tahirashirov@gmail.com

Prof. Dr. Yüksel Çelik
Marmara Üniversitesi, Türkiye
yuksel.celik@marmara.edu.tr

Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu
Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
ozkul@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Nergis Biray
Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
nergisb@gmail.com

Prof. Dr. Tattigül Kartayeva,
Al Farabi Kazak Milli Üniversitesi,
Kazakistan
kartaeva@mail.ru

Prof. Dr. Daria Zhigulskaya,
Rusya Devlet Beşeri Bilimler Üniversitesi,
Rusya
dvzhigulskaya@gmail.com

Prof. Dr. G. Gonca Gökalp Alpaslan
Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
ggonca@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Gülden Sağol Yüksekкая
Marmara Üniversitesi, Türkiye
guldensagol@marmara.edu.tr

Prof. Dr. İbrahim Tellioglu
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye
telliogluibrahim@gmail.com

Prof. Dr. İlyas Kemaloglu
Marmara Üniversitesi, Türkiye
ilyaskamal78@mail.ru

Prof. Dr. Güzeliye Gilazova
Kazan Devlet Kültür Enstitüsü, Rusya
guzhaz@mail.ru

Prof. Dr. Juliboy Eltazarov
Uluslararası “İpek Yolu” Turizm ve Kültürel
Miras Üniversitesi, Özbekistan
juliboy2@gmail.com

Prof. Dr. Orzigul Hamroyeva
Taşkent Devlet Özbek Dili Ve Edebiyatı
Üniversitesi, Özbekistan
hamroyeva@navoiy-uni.uz

Prof. Dr. Güljanat Kurmangaliyeva
Ercilasun
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,
Türkiye
guljanatke@gmail.com

Prof. Dr. Elçin İbrahimov
Karabağ Üniversitesi, Azerbaycan
elchin.ibrahimov@karabakh.edu.az

Doç. Dr. Tahir Aşirov
Türkmenistan Bilimler Akademisi,
Türkmenistan
tahirashirov@gmail.com

BİLİM KURULU

Док., доц. Ақбота Ахметбекова
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық
университеті, Қазақстан
aaxbota@gmail.com

Док., доц. Миляуша Хабутдинова,
Казан федералды университеті, Татарстан
mileuscha@mail.ru

Док., доц. Талғат Молдабай
Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, Қазақстан
talgatmoldabay@mail.ru

Prof. Dr. Yüksel Çelik
Marmara University, Turkey
yuksel.celik@marmara.edu.tr

Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu
Hacettepe University, Turkey
ozkul@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Nergis Biray
Pamukkale University, Turkey
nergisb@gmail.com

Prof. Dr. Tattgül Kartayeva,
El Farabi Kazakh State University,
Kazakhstan
kartaeva@mail.ru

Prof. Dr. Daria Zhigulskaya,
Russian State University for the Humanities,
Russia
dvzhigulskaya@gmail.com

Prof. Dr. G. Gonca Gökalp Alpaslan
Hacettepe University, Turkey
ggonca@hacettepe.edu.tr

Prof. Dr. Gülden Sağol Yüksekkaya
Marmara University, Turkey
guldensagol@marmara.edu.tr

Prof. Dr. İbrahim Tellioglu
Ondokuz Mayıs University, Turkey
telliogluibrahim@gmail.com

Prof. Dr. İlyas Kemaloglu
Marmara University, Turkey
ilyaskamal78@mail.ru

Prof. Dr. Güzeliye Gilazova
Kazan State Institute of Culture, Russia
guzhaz@mail.ru

Prof. Dr. Juliboy Eltazarov
International “Silk Road” University of
Tourism and Cultural Heritage, Uzbekistan
juliboy2@gmail.com

Prof. Dr. Orzigul Hamroyeva
Tashkent State University of Uzbek

Doç. Dr. Akbota Akhmetbekova
Al Farabi Kazak Milli Üniversitesi,
Kazakistan
aaxbota@gmail.com

Doç. Dr. Milyausha Khabutdinova,
Kazan Federal Üniversitesi, Tataristan
mileuscha@mail.ru

Doç. Dr. Talgat Moldabay
L. N. Gumilev Avrasya Milli Üniversitesi,
Kazakistan
talgatmoldabay@mail.ru

Док., проф. Юксел Челик
Университет Мармара, Турция
yuksel.celik@marmara.edu.tr

Док., проф. Озкул Чобаноглу
Университет Хаджеттепе, Турция
ozkul@hacettepe.edu.tr

Док., проф. Нергиз Бирай
Университет Памуккале, Турция
nergisb@gmail.com

Док., проф. Таттигул Картаева
Казахский национальный университет
имени Аль-Фараби, Казахстан
kartaeva@mail.ru

Док., проф. Дария Жигульская,
Российский государственный
гуманитарный университет, Россия
dvzhigulskaya@gmail.com

Док., проф. Г.Гонжа Гокалп Алпаслан
Университет Хаджеттепе, Турция
ggonca@hacettepe.edu.tr

Док., проф. Гулден Сагол Йуксеккая
Университет Мармара, Турция
guldensagol@marmara.edu.tr

Док., проф. Ибрагим Теллиоглу
Университет Ондокуз Майис, Турция
telliogluibrahim@gmail.com

Док., проф. Илияс Кемалоглу
Университет Мармара, Турция
ilyaskamal78@mail.ru

Док., проф. Гузелие Гилагова
Казанский государственный институт
культуры, Россия
guzhaz@mail.ru

Док., проф. Джулибой Елтазаров
Международный университет туризма и
культурного наследия «Шелковый путь»,
Узбекистан
juliboy2@gmail.com

Док., проф. Орзигуль Хамроева
Ташкентский государственный университет

BİLİM KURULU

Language and Literature, Uzbekistan
hamroyeva@navoiy-uni.uz

Prof. Dr. Güljanat Kurmangaliyeva
Ercilasun

Ankara Hacı Bayram Veli University,
Turkey

guljanatke@gmail.com

Prof. Dr. Elçin İbrahimov

Karabakh University, Azerbaijan

elchin.ibrahimov@karabakh.edu.az

Assoc. Prof. Tahir Aşirov

Turkmenistan Academy of Sciences,
Turkmenistan

tahirashirov@gmail.com

Assoc. Prof. Akbota Akhmetbekova

Al Farabi Kazakh National University,
Kazakhstan

aaxbota@gmail.com

Assoc. Prof. Milyausha Khabutdinova,

Kazan Federal University, Tatarstan

mileuscha@mail.ru

Assoc. Prof. Talgat Moldabay

L. N. Gumilev Eurasian State University,
Kazakhstan

узбекского языка и литературы, Узбекистан
hamroyeva@navoiy-uni.uz

Док., проф. Гулжанат Курмангалиева
Ерджиласун

Университет Анкара Хаджи Байрам Вели,
Турция

guljanatke@gmail.com

Док., проф. Елчин Ибрагимов

Карабахский университет, Азербайджан

elchin.ibrahimov@karabakh.edu.az

Док., доц. Тахир Аширов

Академия наук Туркменистана,
Туркменистан

tahirashirov@gmail.com

Док., доц. Акбота Ахметбекова

Казахский национальный университет
имени аль-Фараби, Казахстан

aaxbota@gmail.com

Док., доц. Миляуша Хабутдинова,

Казанский федеральный университет,
Татарстан

mileuscha@mail.ru

Док., доц. Талгат Молдабай

Евразийский государственный
университет имени Л. Н. Гумилева,
Казахстан

BİLİM KURULU

DİZİN

INDEX

Journal of Türkologia – халықаралық ғылыми журнал. Ол жылына төрт рет: желтоқсан, наурыз, маусым және қыркүйек айында шығады. Журнал халықаралық индекстер мен дерекқорларда индекстеледі. Журнал Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитетінің 2025 жылдың 30 желтоқсандағы № 2169 бұйрығымен Филология ғылымдары бағыты бойынша Комитет ұсынатын басылымдар тізіміне енгізілді.

Türkoloji Dergisi, uluslararası hakemli bir dergidir. Aralık, Mart, Haziran, Eylül olmak üzere yılda dört defa yayımlanır. Uluslararası indeks ve veri tabanlarında taranmaktadır. Dergi, 30 Aralık 2025 tarihli ve 2169 sayılı karar ile Kazakistan Cumhuriyeti Bilim ve Yükseköğretim Bakanlığı Bilim ve Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Komitesi tarafından Filoloji Bilimleri alanında Komite tarafından önerilen bilimsel yayınlar listesine dâhil edilmiştir.

Журнал ҚР Инвестициялар және даму министрлігі Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінің мерзімді баспасөз басылымы және ақпараттық агенттігінде тіркелген. Куәлік № 55-97-Ж 18.ІІ.2005ж. Халықаралық рецензияланатын журнал.

Dergi, Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakanlığı İletişim, Enformasyon ve Bilgi Komitesi'nin süreli yayın ve haber ajansında 55-97-J 18.02.2005 numaraya kayıtlıdır. Uluslararası hakemli bir dergidir.

Журнал тюркологии – международный рецензируемый журнал. Он выходит четыре раза в год: декабрь, март, июнь и сентябрь. Он сканируется в международных индексах и базах данных. Журнал был включен в список изданий, рекомендованных Комитетом в области филологических наук приказом № 2169 Комитета по обеспечению качества в науке и высшем образовании Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан от 30 декабря 2025 года.

Journal of Türkologia is an international peer-reviewed journal. It is published four times a year: in December, March, June, and September. It is scanned in international indexes and databases. The journal was included in the list of scientific publications recommended by the Committee in the field of Philological Sciences by Order No. 2169 dated 30 December 2025 of the Committee for Quality Assurance in Science and Higher Education under the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan.

Журнал зарегистрирован в Комитете связи, информатизации и информации Министерства инвестиций и развития РК как периодическое печатное издание и информационное агентство. Свидетельство № 55-97-Ж от 18.ІІ.2005 г. Международный рецензируемый журнал.

The journal is registered with the Communications, Informatization, and Information Committee of the Ministry of Investments and Development of the Republic of Kazakhstan as a periodic printed publication and news agency. Certificate No. 55-97-Ж from 18.II.2005 is an international peer-reviewed journal.

EBSCO

MODERN LANGUAGE ASSOCIATION

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

asos

DRJI

ROOTINDEXING

Academic Resource Index

**МАЗМУНЫ / İÇİNDEKİLER
CONTENTS / СОДЕРЖАНИЕ**

**МАҚАЛА / MAKALE
ARTICLE / СТАТЬЯ**

ҒҰМАР ҚАРАШ ЖӘНЕ XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИ ТІЛІ
GUMAR KARASH AND THE KAZAKH LITERARY LANGUAGE AT THE
BEGINNING OF THE TWENTIETH CENTURY 1-38

**ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚ ПРОЗАСЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ ПОСТ-
ПОСТМОДЕРНИЗМ АЯСЫНДА**
NATIONAL INTEGRATION IN MODERN KAZAKH PROSE IN THE
CONTEXT OF POST-POSTMODERNISM.....39-62

ДЕКОЛОНИАЛЬНЫЙ ДИСКУРС В КНИГЕ НАЗИДАНИЙ АБАЯ
DECOLONIAL DISCOURSE IN ABAI'S BOOK OF EDIFICATION.....63-94

**CONTEMPORARY KAZAKH AND KYRGYZ LITERARY NARRATIVES:
THE UTILITARIAN FUNCTION OF ETHNO-FOLKLORIC PLOTS**
ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ҚЫРҒЫЗ ӘДЕБИ НАРРАТИВТЕРІ:
ЭТНО-ФОЛЬКЛОРЛЫҚ СЮЖЕТТЕРДІҢ
УТИЛИТАРЛЫҚ ҚЫЗМЕТІ 95-116

**ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ ДҮНИЕТАНЫМЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ
СОПЫЛЫҚ ҰҒЫМДАР**
THE FUNDAMENTAL SUFI CONCEPTS IN THE WORLDVIEW OF KHOJA
AKHMET YASSAWI.....117-152

**KANI DEDIĞÜM ERENLER: “ATALAR SÖZİ”NİN DEDE KORKUT’U
ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**
WHERE NOW ARE THE NOBLE HEROES I KEPT PRAISING: REASSESSING
THE IMAGE OF DEDE KORKUT IN “ATALAR SÖZİ”.....153-192

**ERMENİ HARFLİ KIPÇAK TÜRKÇESİNDE DÜZ-DAR ÜNLÜ
NÖBETLEŞMESİ ÜZERİNE**
ON THE ALTERNATION OF HIGH UNROUNDED VOWELS IN ARMENIAN-
SCRIPT KIPCHAK TURKISH.....194-205

БАС РЕДАКТОРДАН

Құрметті түркітанушы ғалымдар, қадірлі оқырмандар!

Сіздердің назарларыңызға Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті жанындағы «Түркология» журналының 126-санын ұсынамыз. Бұл санға түркітану ғылымының өзекті мәселелерін қамтитын, тіл білімі, әдебиеттану, фольклортану, рухани мұра және мәдениеттану бағыттарындағы тың зерттеулер енгізілді. Жинаққа енген мақалалар тарихи тәжірибе мен заманауи ғылыми парадигмаларды ұштастыра отырып, түркі дүниесінің рухани және зияткерлік мұрасын жаңа қырынан пайымдауға мүмкіндік береді.

Санның алғашқы мақаласы – **«Ғұмар Қараш және XX ғасыр басындағы қазақ әдеби тілі»** зерттеуі XX ғасыр басындағы қазақ қоғамдық ойы мен ағартушылық қозғалысының көрнекті өкілі Ғұмар Қараштың шығармашылық мұрасын қазақ әдеби тілінің қалыптасуы мен даму үдерісі тұрғысынан қарастырады. Авторлар қайраткердің тілдік қолданысы мен әдеби-эстетикалық ұстанымдарын талдай отырып, ұлттық әдеби тілдің жаңғыру кезеңіндегі бағыт-бағдарын айқындайды. Мақала қазақ тілінің тарихи даму заңдылықтарын түсінуге және ұлттық тілдік сананың қалыптасу ерекшеліктерін зерделеуге маңызды үлес қосады.

«Қазіргі қазақ прозасындағы ұлттық интеграция пост-постмодернизм аясында» атты мақалада заманауи қазақ прозасындағы ұлттық бірегейлік пен қоғамдық тұтастық мәселелері пост-постмодернистік теориялық парадигма негізінде сараланады. Зерттеу қазіргі әдеби үдерістегі ұлттық интеграция феноменінің көркемдік бейнелену ерекшеліктерін талдап, жаһандану жағдайындағы мәдени сәйкестік пен қоғамдық құндылықтардың трансформациясын көрсетуімен ерекшеленеді. Мақала әдебиеттанудағы жаңа әдіснамалық ізденістерді тереңдете түсетін құнды еңбек болып табылады.

Келесі мақала – **«Деколониальный дискурс в книге назиданий Абая»** – Абайдың қара сөздерін деколониалдық теория тұрғысынан қарастырады. Зерттеуде ойшылдың адам, қоғам, білім және руханият туралы тұжырымдары отаршылдық тәжірибе мен мәдени тәуелділік мәселелері аясында талданады. Авторлар Абай мұрасының қазіргі гуманитарлық ғылымдардағы деколониалдық дискурсқа сәйкес келетін қырларын ашып көрсетіп, оның идеяларының бүгінгі қоғамдық-мәдени үдерістер үшін өзектілігін негіздейді.

«Contemporary Kazakh and Kyrgyz Literary Narratives: The Utilitarian Function of Ethno-Folkloric Plots» атты зерттеу қазіргі қазақ және қырғыз әдебиетіндегі этнофольклорлық сюжеттердің қызметін салыстырмалы тұрғыдан қарастырады. Мақалада дәстүрлі мәдени кодтардың, мифологиялық және фольклорлық мотивтердің заманауи көркем мәтіндегі трансформациясы талданып, олардың ұлттық жадыны сақтаудағы рөлі айқындалады. Бұл еңбек түркі халықтарының ортақ рухани мұрасын зерттеуде және салыстырмалы әдебиеттану бағытындағы ізденістерді дамытуда маңызды ғылыми мәнге ие.

«Қожа Ахмет Ясауи дүниетанымындағы негізгі сопылық ұғымдар» мақаласы түркі-мұсылман өркениетінің көрнекті өкілі Қожа Ахмет Ясауидің рухани мұрасын оның негізгі сопылық категориялары арқылы зерделейді. Зерттеуде хикмет дәстүрінің өзегін құрайтын мағрифат, хақиқат, рухани кемелдену, нәпсі тәрбиесі секілді ұғымдардың мәні мен мазмұны жүйелі түрде талданған. Мақала Ясауи ілімінің дүниетанымдық негіздерін терең түсінуге мүмкіндік беріп, түркі сопылық ойының ерекшеліктерін айқындай түседі.

Санға енген **«Kanı Dedigüm Erenler: “Atalar Sözi”nin Dede Korkut’u Üzerine Bir Değerlendirme»** атты мақалада түркі халықтарының ортақ мәдени мұрасының маңызды тұлғасы Деде Қорқыт бейнесі «Аталар сөзі» мәтіні негізінде қайта пайымдалады. Автор тарихи-мәдени жадтың көркем мәтіндердегі көрінісін талдай отырып, Деде Қорқыт тұлғасының ұжымдық санадағы орны мен қызметін жаңа ғылыми тұрғыдан бағалайды. Зерттеу дәстүр мен мәдени сабақтастық мәселелерін түсіндіруге бағытталған маңызды ғылыми еңбек болып табылады.

Санның соңғы мақаласы – **«Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinde Düz-Dar Ünlü Nöbetleşmesi Üzerine»** – тарихи түркі тілдерінің фонетикалық жүйесін зерттеуге арналған. Ермені жазулы қыпшақ ескерткіштеріндегі дауысты дыбыстардың алмасу құбылыстарын талдау арқылы автор түркі тілдерінің тарихи даму ерекшеліктерін, олардың өзара байланысы мен эволюциялық заңдылықтарын анықтайды. Мақала тарихи тіл білімі мен түркітану саласындағы маңызды ғылыми мәселелерді нақты тілдік деректер негізінде қарастыруымен құнды.

Журналдың осы санында жарияланған мақалалар түркі дүниесінің тілдік, әдеби, мәдени және рухани мұрасын әртүрлі ғылыми қырынан зерделей отырып, заманауи гуманитарлық зерттеулердің өзекті бағыттарын қамтиды. Тарихи мұра мен қазіргі ғылыми ізденістердің сабақтастығын көрсететін бұл еңбектердің түркология ғылымының дамуына және халықаралық ғылыми қауымдастықтағы зерттеулердің тереңдеуіне өз үлесін қосатынына сенім білдіреміз.

Осы санның жарық көруіне үлес қосқан авторларға, рецензенттерге және редакциялық алқа мүшелеріне шынайы алғысымызды білдіреміз. Журналымыз алдағы уақытта да түркология ғылымының өзекті мәселелерін қамтып, ғылыми пікір алмасудың беделді алаңы болып қала береді деп сенеміз.

Құрметпен,

Бас редактор

Док., доц. Халил ЧЕТИН

BAŞ EDİTÖRDEN

Değerli Türkoloji Araştırmacıları, Kıymetli Okuyucularımız,

Ahmet Yesevi Üniversitesi Türkoloji Dergisi'nin 126. sayısını sizlerle buluşturmaktan memnuniyet duyuyoruz. Bu sayımızda Türkoloji araştırmalarının farklı alanlarını kapsayan, tarihî ve çağdaş meseleleri disiplinlerarası bir bakış açısıyla ele alan yedi değerli çalışma yer almaktadır. Dil, edebiyat, düşünce tarihi, tasavvuf ve folklor araştırmalarını bir araya getiren bu çalışmalar, Türk dünyasının kültürel ve entelektüel mirasını yeni perspektiflerle değerlendirmektedir.

Sayımızın ilk makalesi olan **“Ғұмар Қараш және XX ғасыр басындағы қазақ әдеби тілі”**, XX. yüzyıl başı Kazak aydınlanmasının önemli temsilcilerinden Ғұмар Қараш'ın dil anlayışını ve eserlerinin Kazak edebî dilinin oluşum sürecindeki yerini incelemektedir. Kazak toplumunun modernleşme döneminde dilin üstlendiği kültürel ve toplumsal işlevleri ortaya koyan çalışma, bir yandan dönemin dil politikalarına ışık tutarken diğer yandan millî kimlik inşasında edebî dilin rolünü değerlendirmektedir. Tarihî dil araştırmaları açısından önemli veriler sunan makale, Kazak yazı dilinin gelişim çizgisini anlamak bakımından dikkate değer bir katkı niteliğindedir.

“Қазіргі қазақ прозасындағы ұлттық интеграция пост-постмодернизм аясында” başlıklı çalışma, çağdaş Kazak nesrini post-postmodernizm kuramı çerçevesinde ele alarak ulusal entegrasyon kavramını edebî metinler üzerinden tartışmaktadır. Küreselleşme, kimlik, aidiyet ve toplumsal bütünleşme gibi günümüzün temel meselelerini Kazak edebiyatındaki anlatı stratejileri üzerinden inceleyen araştırma, çağdaş edebiyatın toplumsal dönüşümleri yansıtma ve yönlendirme gücüne dikkat çekmektedir. Bu yönüyle makale, yalnızca edebiyat incelemelerine değil, kültürel çalışmalar ve sosyal bilimler alanındaki tartışmalara da katkı sunmaktadır.

Sayımızda yer alan **“Деколониальный дискурс в книге назиданий Абая”** adlı çalışma, Kazak düşünce tarihinin en önemli isimlerinden Abay'ın “Kara Sözler”ini dekolonyal teori bağlamında yeniden değerlendirmektedir. Eserde yer alan ahlaki, toplumsal ve kültürel eleştirileri sömürgecilik sonrası düşünce perspektifiyle ele alan makale, Abay'ın fikir dünyasının günümüz entelektüel tartışmalarıyla nasıl ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Böylece klasik bir metin, çağdaş kuramsal yaklaşımlar aracılığıyla yeniden okunmakta ve yeni anlam katmanları kazanmaktadır.

“Contemporary Kazakh and Kyrgyz Literary Narratives: The Utilitarian Function of Ethno-Folkloric Plots” başlıklı makale, çağdaş Kazak ve Kırgız edebiyatlarında etno-folklorik anlatıların üstlendiği işlevleri karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Ortak kültürel hafızanın, sözlü gelenek unsurlarının ve folklorik motiflerin modern anlatılardaki dönüşümünü ele alan çalışma, Türk dünyası edebiyatları arasındaki kültürel sürekliliği ortaya koymaktadır. Geleneksel anlatı kalıplarının çağdaş edebî üretimde nasıl yeniden yorumlandığını göstermesi bakımından araştırma, karşılaştırmalı edebiyat ve folklor çalışmaları açısından önemli sonuçlar içermektedir.

“Қожа Ахмет Ясауи дүниетанымындағы негізгі сопылық ұғымдар” adlı makale, Türk-İslam düşünce tarihinin en etkili şahsiyetlerinden biri olan Hoca Ahmet Yesevi'nin tasavvuf anlayışını temel kavramlar ekseninde incelemektedir. Hikmet geleneğinin şekillenmesinde belirleyici rol oynayan irfan, marifet, aşk, nefis terbiyesi ve insan-ı kâmil gibi kavramların sistematik biçimde ele alınması, Yesevi öğretisinin düşünsel temellerini daha iyi anlamamıza imkân vermektedir. Çalışma, yalnızca tasavvuf araştırmaları için değil, Türk kültür tarihinin manevi kaynaklarını inceleyen araştırmacılar için de önemli bir başvuru niteliğindedir.

Bu sayıda yer alan **“Kanı Dedigüm Erenler: ‘Atalar Sözi’nin Dede Korkut’u Üzerine Bir Değerlendirme”** başlıklı makale, Türk kültürünün en önemli anlatı kahramanlarından biri olan Dede Korkut’u farklı bir metinsel gelenek üzerinden yeniden değerlendirmektedir. “Atalar Sözi” metninde şekillenen Dede Korkut imgesini inceleyen çalışma, kültürel hafızanın farklı dönemlerde ve farklı metinlerde nasıl yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır. Böylece Dede Korkut’un yalnızca tarihî bir figür değil, Türk dünyasının ortak kültürel bilincini temsil eden dinamik bir sembol olduğu vurgulanmaktadır.

Sayımızın son makalesi olan **“Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinde Düz-Dar Ünlü Nöbetleşmesi Üzerine”**, tarihî Türk lehçeleri araştırmalarına önemli katkılar sunmaktadır. Ermeni harfli Kıpçak Türkçesi metinlerinden hareketle ses değişimleri ve ünlü nöbetleşmeleri üzerinde duran çalışma, Türk dil tarihinin karanlıkta kalmış bazı yönlerini aydınlatmaktadır. Dil verilerine dayalı ayrıntılı incelemeler, tarihî lehçeler arasındaki ilişkilerin ve fonetik gelişim süreçlerinin daha iyi anlaşılmasına imkân sağlamaktadır.

Türkoloji Dergisi’nin 126. sayısında yer alan bu çalışmalar, Türk dünyasının dil, edebiyat, kültür ve düşünce mirasını farklı yönleriyle ele almakta; gelenek ile modernite arasında kurulan çok katmanlı ilişkileri görünür kılmaktadır. Tarihî metinlerden çağdaş anlatılara, dil araştırmalarından kültürel kuramlara uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan bu sayımızın, Türkoloji alanındaki bilimsel tartışmalara yeni açılımlar kazandıracağına inanıyoruz.

Bu sayının hazırlanmasına katkı sađlayan deđerli yazarlarımıza, hakemlerimize ve yayın kurulu üyelerimize teşekkür eder; dergimizin Türkoloji arařtırmalarına katkı sunmaya devam etmesini temenni ederiz.

Saygılarımızla,

Baş Editör
Doç. Dr. Halil ÇETİN

MAQAIA / ARTICLE
MAKALE / CTATBA